

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

NA LÉTA 2022–2027

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Gymnázium, Třinec, příspěvková organizace 739 61 Třinec, Staré Město, Komenského 713
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Romana Cieslarová, Ph.D.
Telefon na ředitele	558 325 284
E-mail na ředitele	romana.cieslarova@gymtri.cz

Jméno a příjmení školního metodika prevence	Mgr. Šárka Dohnalová
Telefon	558 325 284
E-mail	sarka.dohnalova@gymtri.cz

Jméno a příjmení výchovného poradce	Mgr. Karla Demelová
Telefon	558 325 284
E-mail	karla.demelova@gymtri.cz

	Počet tříd	Počet žáků
ZŠ – I. stupeň		
ZŠ – II. stupeň		
8leté gymnázium (prima až kvarta)	4	120
SŠ – ostatní	12	359
Celkem	16	478

Použité zkratky:

MPP – Minimální preventivní program

SPJ – Sociálně patologické jevy

ŠMP – Školní metodik prevence

TU – třídní učitel

DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků

1. Platná legislativa

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení, vycházejícím z platné legislativy, zvláště pak z těchto dokumentů:

- **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28)**
 - 1) Návykové látky
 - 2) Rizikové chování v dopravě
 - 3) Poruchy příjmu potravy
 - 4) Alkohol
 - 5) Syndrom týraného dítěte
 - 6) Školní šikana
 - 7) Kyberšikana
 - 8) Genderově podmíněná šikana a šikana motivovaná homofobie/Homofobie
 - 9) Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
 - 10) Vandalismus
 - 11) Záškoláctví
 - 12) Krádeže
 - 13) Tabák
 - 14) Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
 - 15) Netolismus
 - 16) Sebepoškozování
 - 17) Nová náboženská hnutí
 - 18) Rizikové sexuální chování
 - 19) Příslušnost k subkulturám
 - 20) Domácí násilí
 - 21) Hazardní hraní
 - 22) Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví. Nastavení systémové metodické podpory a práce s rodinou a školou či školským zařízením
- **Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (č. j.: 21149/2016)**
- **Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (č. j.: 25884/2003-24)**
- **Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č. j.: 14423/99-22)**
- **Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č. j.: 10194/2002-14)**
- **Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č. j.: 37 014/2005-25)**
- **Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVýP) v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MŠMT – 43301/2013)**

2. Charakteristika školy

Naše gymnázium se nachází v nejvýchodnějším cípu České republiky. Navazuje na mnohaletou tradici přípravy mládeže, která je orientována na všeobecně vzdělávací program, připravuje žáky především k vysokoškolskému studiu a také pro výkon některých činností ve správě, kultuře a dalších oblastech. Gymnázium je umístěno v centru spádové oblasti Třinecko a Jablunkovsko a jeho absolventi jsou zaměstnanci velkých podniků i menších firem v regionu.

Výchovně vzdělávací činnost je na škole zajišťována v učebnách s moderními prvky výuky, propojených počítačovou sítí, vybavených dataprojektory, interaktivními tabulemi, vizualizéry apod. Škola využívá kompletní elektronickou dokumentaci (třídní výkazy, třídní knihy). Výchova mimo vyučování poskytuje žákům aktivní odpočinek, rozvíjí jejich schopnosti, nadání i zájmy. Ve škole pracují zájmové kroužky, jako např. sborový zpěv, robotika, odbíjená, gymnastika, softbal aj. Dojíždějících žáků je asi 40 % z celkového množství. Stravování je zajištěno ve školní jídelně.

3. Popis aktuálního stavu

Prioritou naší školy je příprava žáků k vysokoškolskému studiu. Nedílnou součástí procesu vzdělávání na gymnáziu je i výchova. Snahou pedagogů je vzdělávat a vychovávat mladou generaci s kladným životním postojem, se životními zásadami zdravého životního stylu a vyznávající zásady demokracie.

Školní poradenské pracoviště na naší škole tvoří výchovný poradce a metodik prevence. V případě možnosti zapojení gymnázia do vhodného projektu je na škole možné i působení školního psychologa (na částečný úvazek). Funkce metodika prevence je samostatnou funkcí od září 2011. Škola je ve spojení s okresním metodikem prevence, PPP Frýdek-Místek, s OSPOD města Třinec i s Policií ČR a případné jevy s nimi konzultuje. Podle našich zjištění mají žáci dobré znalosti o drogové problematice, s nabídkou drogy se mnozí setkali a v drtivé většině odmítli. V anonymních odpovědích se objevují ojedinělé informace o experimentech s měkkými drogami bez vzniku dalších závislostí.

Negativními jevy s celospolečenskou působností jsou v současnosti sílící negativní bilance ve spotřebě alkoholu, tabáku a marihuany. Alarmující je míra a frekvence užívání alkoholu u dětí a dospívajících. Návykové látky, násilí a šikana se vyskytují i ve školách. Projevy rizikového chování se vyskytují také na naší škole, i když v relativně omezené míře ve srovnání s jinými druhy škol. Přesto je třeba se preventivně připravit na řešení vzniklých konkrétních problémových situací z hlediska spolupráce s rodiči, lékaři a policií. Jednotlivé případy jsou často situace náročné a emočně vypjaté. Je třeba je řešit racionálně, podle předem stanovených postupů a pravidel.

Na nižším stupni gymnázia se pravidelně provádějí preventivní akce se zaměřením na vztahy, šikanu, kyberšikanu, sexting apod. Aktivity jsou realizovány ve spolupráci s Magistrátem města Třince, s odborníky v oborech sexuologie mládeže, kyberšikany apod. Na podzim nabízí město Třinec tradičně žákům víceletého gymnázia besedu věnovanou problematice závislostí, na jaře organizuje filmovou projekci s diskusí. Akce bývá ukončena diskusí metodiků prevence, výchovných poradců a třídních učitelů s odborníky na preventivní programy.

Žáci vyššího stupně gymnázia absolvovali ve školním roce 2021/2022 preventivní programy Revolution Train, Bolest jménem kyberšikana, Majáles, soutěžní přehlídku GymtriStar, studentské konference na téma Stromy aj. Z hlediska prevence jsou velkým přínosem i sportovní aktivity školy, jako např. turnaj v odbíjené či přehazované, olympijský šestiboj a další akce.

Zástupci tříd nižšího i vyššího gymnázia aktivně spolupracují ve školním parlamentu. Žáci maturitního ročníku připravují pro žáky prvního ročníku zážitkový program Křest gympláka.

V posledních letech jsme na našem gymnáziu řešili záškoláctví/skryté záškoláctví, důsledky psychických problémů několika žáků školy a narušené sociální klima v některých třídních kolektivech.

4. Cíl

Cílem prevence sociálně patologických jevů je vytvořit ve škole takové prostředí, aby se minimalizoval výskyt sociálně patologických jevů jak u jednotlivců, tak u skupin.

4.1 Dlouhodobé cíle

Dlouhodobé cíle jsou zaměřeny na chování žáků, a to zejména na:

- vedení žáků ke zdravému životnímu stylu, osobní a duševní hygieně, zdravé výživě a pohybovým aktivitám;
- rozvíjení komunikačních a sociálních dovedností žáků, včetně schopnosti řešit mezilidské vztahy;
- obranu proti manipulaci a zlepšení schopnosti žáků racionálně se rozhodovat v otázkách sociálně patologických jevů a odolávat negativnímu tlaku vrstevníků;
- vytváření přátelských a spolupracujících třídních kolektivů, rozvoj tolerance, sebedůvěry a sebeúcty v rámci kolektivu třídy;
- zajištění maximální informovanosti rodičů v oblasti výchovy a vzdělávání žáků, vytváření vztahu partnerství mezi školou, rodičem a žákem;
- spolupráci pedagogického sboru při řešení problematiky sociálně patologických jevů;
- vytvoření podmínek pro příznivé pracovní klima žáků i zaměstnanců školy;
- výběr efektivních programů primární prevence s podporou vlastních aktivit žáků.

4.2 Střednědobé cíle

Zaměřené na rodiče a zákonné zástupce:

- informovat rodiče průběžně o činnosti školy;
- umožnit zapojení rodičů do života školy;
- seznámit rodiče s primární prevencí (MPP a informace o preventivních aktivitách zveřejňovat na školních webových stránkách);
- předávat informace o výskytu sociálně patologických jevů ve škole;
- organizovat pravidelné třídní schůzky;
- nabízet rodičům možnost konzultací s kterýmkoli pedagogem;
- informovat rodiče o možnosti řešení problémových situací se ŠMP jako koordinátorem primární prevence na škole.

Zaměřené na pedagogy:

- zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování;
- naučit rozpoznat nezdravé vztahy v kolektivu.

Zaměřené na žáky:

- podporovat vlastní aktivity žáků;
- podporovat vytváření zdravých vztahů v třídním kolektivu;
- posilovat dobré vztahy mezi žáky a vyučujícími, zejména vztah žáka a třídního učitele;
- spolupracovat s externími odborníky a organizacemi.

4.3 Okruhy prevence

- šikana – adaptační kurzy, DVPP, zážitková pedagogika, přednáška pro rodiče, seznámení s metodickým pokynem k řešení šikany;
- záškoláctví – důslednost při omlouvání absence, přednáška pro rodiče, proškolení pedagogů;
- vandalismus – důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu školy, besedy s odborníky, zážitková pedagogika;
- kriminalita, delikvence – důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu školy, besedy s odborníky, zážitková pedagogika;

- drogové závislosti – přednáška pro rodiče, DVPP, besedy s odborníky, zážitková pedagogika;
- sex, HIV/AIDS – besedy s odborníky, vzdělávání v dané oblasti;
- netolismus, gambling – besedy s odborníky, diskuse o důsledcích negativních jevů, DVPP;
- domácí násilí, týrání a zneužívání dětí – DVPP, informovanost žáků o možné pomoci;
- poruchy příjmu potravy – besedy s odborníky, výuka, informovanost;
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě – diskuse o důsledcích negativních jevů.

5. Personální zajištění prevence

- ŠMP – metodicky vede a koordinuje prevenci na škole;
- TU – spolupracují na realizaci preventivních aktivit;
- odborné instituce – spolupracují na realizaci preventivních aktivit;
- volnočasové, sportovní a kulturní organizace – spolupracují na volnočasových aktivitách.

6. Financování prevence

- rozpočet školy;
- granty a dotace;
- příspěvky rodičů;
- sponzorské dary;
- projekty.

7. Spolupracující organizace

PPP Frýdek-Místek
Mgr. Kristýna Babincová Jurková
e-mail: ompa.pppfm@gmail.com
tel.: 558 644 750

Městská policie
Preventivní a informační skupina
e-mail: pis@mvcr.cz
tel.: 974 732 207

Policie ČR Frýdek-Místek
tel.: 974 732 111
e-mail: krffm@mvcr.cz

Linka důvěry – Ostrava
tel.: 596 191 111, 556 541 111

Linka bezpečí – Praha
tel.: 116111

Magistrát města Třince
Jablunkovská 160, 739 61 Třinec
tel.: 558 306 330

Mgr. Andrea Matějková
Krajská koordinátorka prevence rizikového chování Odboru školství, mládeže a sportu
Moravskoslezský kraj – Krajský úřad
702 18 Ostrava, 28. října 117
tel.: 595 622 337

7. Hodnocení

V roce 2027 proběhne vyhodnocení Školní preventivní strategie na léta 2022–2027. Bude provedena analýza výskytu řešených sociálně patologických jevů na škole. Dále budou zhodnoceny prováděné aktivity a analyzován jejich dopad na cílové skupiny žáků. Na základě tohoto hodnocení bude vytvořena další dlouhodobá koncepce prevence rizikového chování na naší škole.

V Třinci 19. září 2022

Mgr. Šárka Dohnalová
školní metodik prevence

Mgr. Romana Cieslarová, Ph.D.
ředitelka školy

ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) a je součástí školního Minimálního preventivního programu. Je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu Gymnázia, Třinec, příspěvkové organizace.

Cíl programu:

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Škola se zaměří na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky ve třídách i mezi žáky a učiteli. Program konkretizuje preventivní mechanismy, které škola používá k tomu, aby šikanu minimalizovala a měla ji pod kontrolou.

Co je šikana:

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepřijemností útoku pro oběť a samoúčelností agrese.

Podoby šikany:

- **Přímá šikana** může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy) nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).
- **Nepřímá šikana** má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

- Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, facebook.com, instagram.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod.

Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresi neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu.

Zmapování situace – analýza a evaluace:

Na naší škole dochází k projevům šikany ojediněle, většinou jsou její náznaky řešeny třídními učiteli individuálními pohovory s žáky, popř. v rámci třídnických hodin.

Motivování pedagogů pro změnu:

Škola zajistí informovanost všech svých členů o tom, co je a co není šikanování, jak se zachovat ve chvíli, kdy je žák nebo pedagog ohrožován agresory, a kam se může obrátit o pomoc. Pedagogové jsou motivováni k tomu, aby monitorovali varovné signály výskytu šikany na škole. ŠMP informuje členy pedagogického sboru o aktuálních problémech na pravidelných pedagogických radách jednou za měsíc. Každý pedagog je povinen zejména:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi,
- jednat s dětmi jako s partnery,
- udržovat ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy,
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat,
- nebýt lhostejný k projevům agresivity.

Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů:

Vedení školy se pokusí zajistit pro všechny pedagogy vhodný vzdělávací program s problematikou šikany a kyberšikany. Všem členům pedagogického sboru jsou rovněž průběžně e-mailem zasílány odkazy na webové stránky, které se problematikou šikany a kyberšikany zabývají (www.e-bezpecni.cz, www.minimalizacesikany.cz aj.). Všichni pedagogové budou seznámeni se seznamem doporučené odborné literatury k danému problému. Publikace doporučené ŠMP budou pořízeny pro školní knihovnu.

Užší realizační tým:

Užší realizační tým tvoří ředitelka školy, zástupkyně ředitelky školy, školní metodička prevence, výchovná poradkyně, popř. třídní učitel třídy, v níž se vyskytne vztahový problém.

Společný postup při řešení šikanování:

První pomoc při počáteční šikaně:	Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně:
<ol style="list-style-type: none"> 1. odhad závažnosti a formy šikany; 2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi; 3. nalezení vhodných svědků; 4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory); 5. ochrana oběti; 6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru: <ol style="list-style-type: none"> a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření); b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku); 7. realizace vhodné metody: <ol style="list-style-type: none"> a) metoda usmíření; b) metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči); 8. třídnická hodina: <ol style="list-style-type: none"> a) efekt metody usmíření; b) oznámení potrestání agresorů; 9. rozhovor s rodiči oběti; 10. třídní schůzka; 11. práce s celou třídou. 	<p>A. První (alarmující) kroky pomoci:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany; 2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí. <p>B. Příprava podmínek pro vyšetřování:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. zalarmování pedagogů a informování vedení školy; 4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi; 5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře); 6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům. <p>C. Vyšetřování:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. rozhovor s obětí a informátory; 8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků; 9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky; 10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi). <p>D. Náprava:</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Primární prevence v třídních hodinách:

Třídnické hodiny na naší škole probíhají jednou za měsíc, žáci zde mohou řešit problémy se vztahy v třídním kolektivu. Třídní učitel sleduje třídní klima. V případě potřeby je k řešení přizván ŠMP nebo výchovný poradce.

Primární prevence ve výuce:

Nejčastěji se s problematikou primární prevence žáci setkají ve výuce předmětů základy společenských věd, výchova ke zdraví, tělesná výchova, biologie. Adekvátně k probírané látce či tématu se však primární prevenci věnují i vyučující cizích jazyků, českého jazyka a literatury, chemie (problematika drog) a další.

Primární prevence ve školních a mimoškolních programech mimo vyučování:

Posilování zdravého školního klimatu se věnují pedagogové i na všech školních akcích, jako např. adaptační kurz, lyžařský kurz, sportovně-turistický kurz, exkurze, kroužky aj. Dobré vztahy mezi žáky školy jsou podpořeny prožitkovým programem *Křest gympláka*.

Ochranný režim:

Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí jsou specifikovány ve školním řádu. Dohledy učitelů jsou stanoveny vždy na počátku školního roku tak, aby byla pokryta celá školní budova. V souladu s pravidly BOZ je dohled pedagogických pracovníků nad žáky zajištěn jak ve škole, tak při školních akcích.

Spolupráce s rodiči:

S minimálním preventivním programem i programem proti šikanování jsou rodiče seznámeni na třídních schůzkách. Tyto dokumenty jsou rovněž k dispozici na školních webových stránkách. Rodiče mohou přijít řešit podezření na akt šikany s vedením školy kdykoli, všichni vyučující jsou pak k dispozici v době konzultačních hodin.

Školní poradenské služby:

Školní poradenské služby na naší škole poskytují výchovná poradkyně a školní metodička prevence.

Spolupráce se specializovanými zařízeními:

Škola úzce spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, zejména s pracovníky třinecké pobočky PPP Frýdek-Místek. Některé preventivní programy škola připravuje ve spolupráci s Magistrátem města Třinec, Policií ČR nebo organizacemi nabízejícími kvalitní preventivní programy.

Vztahy se školami v okolí:

S okolními školami má třinecké gymnázium dobré vztahy, v případě nutnosti jsou ředitelé škol při řešení šikany připraveni ke spolupráci.

	Datum	Podpis ředitelky školy
Seznámení ředitele/ředitelky školy s MPP	1. 9. 2022	
Seznámení pedagogického sboru školy s MPP	20. 9. 2022	